

UJEDINJENE
NACIJE

Međunarodni rezidualni mehanizam
za krivične sudove

Predmet br. MICT-23-129-I

Datum: 29. februar 2024.

Original: engleski

PRED SUDIJOM POJEDINCEM

Rešava: sudija Liu Daqun

Sekretar: g. Abubacarr M. Tambaou

Odluka od: 29. februara 2024.

TUŽILAC

protiv

**VOJISLAVA ŠEŠELJA
MILJANA DAMJANOVIĆA
MIROLJUBA IGNJATOVIĆA
LJILJANE MIHAJLOVIĆ
OGNJENA MIHAJLOVIĆA**

JAVNO

ODLUKA O PROSLEĐIVANJU PREDMETA REPUBLICI SRBIJI

Tužilaštvo:

g. Serge Brammertz
g. Mathias Marcussen

Optuženi:

g. Vojislav Šešelj
g. Miljan Damjanović
g. Mirosljub Ignjatović
gđa Ljiljana Mihajlović
g. Ognjen Mihajlović

Vlada Republike Srbije

1. **JA, Liu Daqun**, sudija Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove (dalje u tekstu: Mehanizam) i sudija pojedinac u ovom predmetu, imenovan sam da utvrdim da li ovaj predmet treba da se prosledi vlastima države, u skladu s članom 6 Statuta Mehanizma (dalje u tekstu: Statut).¹

I. ISTORIJAT POSTUPKA

2. Dana 11. avgusta 2023, doneo sam odluku kojom se potvrđuje optužnica protiv Vojislava Šešelja (dalje u tekstu: Šešelj), Miljana Damjanovića (dalje u tekstu: Damjanović), Miroljuba Ignjatovića (dalje u tekstu: Ignjatović), Ljiljane Mihajlović i Ognjena Mihajlovića (dalje u tekstu, zajedno: Optuženi) za nepoštovanje Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (dalje u tekstu: MKSJ) i Mehanizma, na osnovu člana 1(4)(a) Statuta i pravila 90 Pravilnika o postupku i dokazima Mehanizma (dalje u tekstu: Pravilnik).² Tužilaštvo Mehanizma (dalje u tekstu: tužilaštvo) u Optužnici navodi, na osnovu pravila 90(A), da su Optuženi svesno i hotimično ometali sprovođenje pravde; obelodanili informacije kršeći sudske naloge, uključujući naloge za zaštitu svedoka; kao i da bez opravdanog razloga nisu ispunili sudske naloge da obustave objavljivanje poverljivih informacija.³

3. U Odluci o potvrđivanju sam od vlasti Republike Srbije (dalje u tekstu: Srbija) zahtevao da Optuženima uruče Optužnicu u roku od 21 dana po prijemu i da Sekretarijatu Mehanizma (dalje u tekstu: Sekretarijat) dostave potvrdu o uručenju najkasnije u roku od 40 dana po prijemu Optužnice.⁴ U slučaju da vlasti Srbije ne obave traženo uručenje u potpunosti u određenom roku, uputio sam Sekretarijat da dovrši uručenje Optužnice i da me o tome obavesti.⁵

4. Dana 5. oktobra 2023, doneo sam odluku u kojoj sam uputio Sekretarijat da otpečati javnu redigovanu verziju Optužnice i napomenuo da, na osnovu člana 6(2) Statuta, nakon što optužnica bude potvrđena treba da se utvrdi da li predmet treba proslediti nacionalnoj jurisdikciji na suđenje.⁶ Shodno tome, uputio sam ovu stvar predsednici Mehanizma (dalje u tekstu: predsednica) da

¹ Nalog kojim se imenuje sudija pojedinac za razmatranje pitanja, 9. oktobar 2023, str. 1. V. član 1(4) Statuta.

² Odluka o potvrđivanju Optužnice, 11. avgust 2023. (poverljivo i *ex parte*) (dalje u tekstu: Odluka o potvrđivanju), str. 1, 2. Optužnica i njena javna redigovana verzija zavedene su u spis 15. avgusta 2023. i obe su stavljene pod pečat, na osnovu uputstva iz Odluke o potvrđivanju. V. Obaveštenje o zavođenju Optužnice, 15. avgust 2023. (poverljivo i *ex parte*), Dodatak (dalje u tekstu: Optužnica); Obaveštenje o zavođenju Javne redigovane verzije Optužnice, 15. avgust 2023. (poverljivo i *ex parte*), Dodatak; Odluka o potvrđivanju, str. 2. Status Odluke u potvrđivanju i javne redigovane verzije Optužnice kasnije je promenjen u javni, na osnovu odluke donete 5. oktobra 2023. V. Odluka po zahtevu tužilaštva da se otpečati Javna redigovana verzija Optužnice i drugim pitanjima, 5. oktobar 2023. (dalje u tekstu: Odluka od 5. oktobra 2023), str. 2.

³ Optužnica, par. 6. V. Optužnica, par. 7-11.

⁴ Odluka o potvrđivanju, str. 2.

⁵ Odluka o potvrđivanju, str. 2.

⁶ Odluka od 5. oktobra 2023, str. 2.

razmotri imenovanje sudije pojedinca koji bi utvrdio da li predmet protiv Optuženih treba proslediti vlastima države.⁷ Nakon što me je predsednica odredila da razmotrim prosleđivanje ovog predmeta,⁸ dana 12. oktobra 2023. izdao sam nalog u kom pozivam Srbiju da dostavi detaljan pismeni podnesak o svojoj nadležnosti, kao i o tome da li je voljna i pripremljena da preuzme ovaj predmet radi suđenja; nalažem tužilaštvu da dostavi u spis predmeta detaljan pismeni podnesak o tome da li je primereno proslediti predmet Srbiji; i donosim odluku o rokovima za dostavljanje eventualnih odgovora i replika Srbije i tužilaštva.⁹ I Srbija i tužilaštvo dostavili su svoje podneske 10. novembra 2023.¹⁰ Tužilaštvo je dostavilo odgovor na Podnesak Srbije 28. novembra 2023.¹¹ Srbija nije dostavila odgovor na Podnesak tužilaštva ni repliku na Odgovor tužilaštva.

5. Dana 18. decembra 2023, Sekretarijat me je obavestio da od Srbije nije primio dokaz o uručanju Optužnice i stoga je dovršio uručenje Optužnice Optuženima, u skladu s Odlukom o potvrđivanju.¹² Nakon što je Sekretarijat Optuženima uručio Optužnicu, dana 22. decembra 2023. pozvao sam Optužene da dostave podneske u vezi s primerenošću prosleđivanja predmeta Srbiji.¹³ Damjanović, Ignjatović, Ljiljana Mihajlović i Ognjen Mihajlović dostavili su podneske 30. januara 2024,¹⁴ a Šešelj je dostavio podnesak 5. februara 2024.¹⁵

⁷ Odluka od 5. oktobra 2023, str. 2.

⁸ V. gore, fusnota 1.

⁹ Nalog za dostavljanje podnesaka, 12. oktobar 2023. (dalje u tekstu: Nalog od 12. oktobra 2023), str. 2. V. takođe član 6(4) Statuta.

¹⁰ Podnesak ministra pravde Republike Srbije, 10. novembar 2023. (poverljivo i *ex parte*) (dalje u tekstu: Podnesak Srbije); Podnesak tužilaštva u vezi s primerenošću prosleđivanja Srbiji, 10. novembar 2023. (javno s javnim Dodatkom A i poverljivim i *ex parte* Dodatkom B) (dalje u tekstu: Podnesak tužilaštva). Napominjem da je Podnesak Srbije zaveden kao poverljiv i *ex parte* u odnosu na Optužene. Bez obzira na to, imajući u vidu da su svi postupci pred Mehanizmom javni osim ukoliko vanredni razlozi ne iziskuju da oni budu poverljivi i s obzirom na to da je javna redigovana verzija Optužnice opečaćena, konstatujem da je u interesu pravde i transparentnosti postupka da se ova Odluka donese javno. V. Odluka od 5. oktobra 2023, str. 1, 2 i u njoj navedene reference.

¹¹ Odgovor tužilaštva na Podnesak Srbije u vezi s prosleđivanjem predmeta Srbiji, 28. novembar 2023. (poverljivo i *ex parte* s poverljivim i *ex parte* Dodatkom) (dalje u tekstu: Odgovor tužilaštva). V. takođe gore, fusnota 10.

¹² Obaveštenje sekretara o postupanju u skladu s Odlukom o potvrđivanju Optužnice, 18. decembar 2023. (poverljivo) (dalje u tekstu: Podnesak sekretara o postupanju u skladu s odlukom), para. 5, 6.

¹³ Nalog za dostavljanje podnesaka, 22. decembar 2023, str. 2. V. takođe Obaveštenje sekretara o postupanju u skladu s odlukom, par. 3.

¹⁴ V. [Miljan Damjanović] Podnesak po nalogu od 22. decembra 2023. godine o prosleđivanju predmeta Republici Srbiji, 30. januar 2024. (originalna verzija na srpskom podneta 22. januara 2024) (dalje u tekstu: Damjanovićev podnesak); [Miroljub Ignjatović] Podnesak po nalogu od 22. decembra 2023. godine o prosleđivanju predmeta Republici Srbiji, 30. januar 2024. (originalna verzija na srpskom podneta 22. januara 2024) (dalje u tekstu: Ignjatovićev podnesak); [Ljiljana Mihajlović] Podnesak po nalogu od 22. decembra 2023. godine o prosleđivanju predmeta Republici Srbiji, 30. januar 2024. (originalna verzija na srpskom podneta 22. januara 2024) (dalje u tekstu: Podnesak Ljiljane Mihajlović); [Ognjen Mihajlović] Podnesak po nalogu od 22. decembra 2023. godine o prosleđivanju predmeta Republici Srbiji, 30. januar 2024. (originalna verzija na srpskom podneta 22. januara 2024) (dalje u tekstu: Podnesak Ognjena Mihajlovića).

¹⁵ [Vojislav Šešelj] Podnesak po nalogu od 22. decembra 2023. godine o prosleđivanju predmeta Republici Srbiji (dalje u tekstu: Šešeljev podnesak).

II. ARGUMENTACIJA

6. Srbija tvrdi da su ispunjeni svi zakonski uslovi za prosleđivanje predmeta.¹⁶ Konkretno, Srbija upućuje na svoju pravnu obavezu da sarađuje s Mehanizmom,¹⁷ napominje da Optuženi imaju prebivalište na njenoj teritoriji¹⁸ i tvrdi da krivična radnja koja se navodi odgovara većem broju dela iz domaćeg zakona Srbije, uključujući i krivično delo skrivanja ili pomaganja počiniocu posle izvršenja krivičnog dela, kažnjivo po članu 333 Krivičnog zakonika Srbije i krivično delo sprečavanja i ometanja dokazivanja iz člana 336 Krivičnog zakonika Srbije.¹⁹ Srbija “[je] mišljenja da se npr. obelodanjivanjem podataka o svedocima koji su bili ili trebali biti ispitani u sudskom postupku pred Mehanizmom pomaže učiniocu krivičnog dela”, što bi moglo da predstavlja “radnju izvršenja krivičnog dela” iz člana 333 Krivičnog zakonika Srbije.²⁰ Srbija navodi da će, ukoliko predmet bude prosleđen, Javno tužilaštvo za ratne zločine sprovesti krivično gonjenje pred Višim sudom u Beogradu u prvostepenom postupku i pred Apelacionim sudom u Beogradu u drugom stepenu.²¹ Srbija dalje tvrdi da njene “odličn[a] pravn[a] regulativ[a] i kvalitetn[a] praks[a]” jamče za bezbednost svedoka i njihovih porodica i imovine.²²

7. Tužilaštvo tvrdi da Srbija ispunjava inicijalne kriterijume za prosleđivanje na osnovu člana 6(2)(i) Statuta, pošto su krivična dela koja se navode počinjena na njenoj teritoriji.²³ Međutim, tužilaštvo iznosi argument da Srbija nije u dovoljnoj meri pokazala da ima adekvatan pravni okvir, konkretno na osnovu člana 333 i člana 336 Krivičnog zakonika Srbije, po kojima su kažnjive krivične radnje koje se navode u Optužnici.²⁴ Konkretno, tužilaštvo izražava sumnju u to da li se Šešelju može suditi kao saučesniku u sopstvenim krivičnim delima na osnovu člana 333 Krivičnog zakonika Srbije, te tvrdi da bi, čak ako bi njegovim saoptuženima moglo da se sudi na osnovu istog člana za podržavanje i pomaganje – zločina protiv čovečnosti za koje je Mehanizam osudio Šešelja – to obuhvatilo samo mali deo ponašanja za koje se tereti u Optužnici.²⁵ Prema rečima tužilaštva,

¹⁶ Podnesak Srbije, paginacija Sekretarijata (dalje u tekstu: PS) 182-180.

¹⁷ Podnesak Srbije, PS 182, 180, gde se upućuje na član 4(1) Zakona saradnji Srbije i Crne Gore sa Međunarodnim tribunalom za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine, Službeni glasnik Srbije i Crne Gore br. 16/2003 (dalje u tekstu: Zakon o saradnji s MKSJ), član 7 Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima, Službeni glasnik Republike Srbije br. 20/2009 (dalje u tekstu: Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći).

¹⁸ Podnesak Srbije, PS. 181, 180.

¹⁹ Podnesak Srbije, PS 181, 180. V. takođe Krivični zakonik Republike Srbije, Službeni glasnik Republike Srbije br. 85/2005, s poslednjim izmenama i dopunama od 21. maja 2019. (Službeni glasnik Republike Srbije br. 35/2019) (dalje u tekstu: Krivični zakonik Srbije).

²⁰ Podnesak Srbije, PS 181, 180.

²¹ Podnesak Srbije, PS 181.

²² Podnesak Srbije, PS 180.

²³ Podnesak tužilaštva, par. 3.

²⁴ Podnesak tužilaštva, par. 1, 4. V. takođe Podnesak tužilaštva, par. 7.

²⁵ Odgovor tužilaštva, fusnota 10 (gde se takođe tvrdi da krivična dela ne bi obuhvatila neizvršenje naloga za obustavljanje obelodanjivanja).

pre nego što prosledim predmet treba da tražim uveravanja da će srpski sudovi biti u stanju da sude u predmetu za nepoštovanje suda koji se odnosi na kršenja naloga koje su izdali MKSJ i Mehanizam, uključujući i uzimanje u obzir eventualnih merodavnih odredbi o zastarelosti dela, kao i to da će Srbija u budućnosti postupiti po eventualnom nalogu za poništenje prosleđivanja predmeta.²⁶ Tužilaštvo napominje da je uglavnom moglo da obezbedi saradnju Srbije tokom istrage, “makar sa znatnim kašnjenjima”.²⁷ Međutim, s obzirom na to da Srbija nije postupila po ranijim nalogima Mehanizma, tužilaštvo iznosi argument da, kako bi predmet mogao da bude prosleđen, Srbija treba da pokaže da može da započne suđenje u ovom predmetu i da ga dovrši na vreme.²⁸

8. Optuženi tvrde da predmet treba da se prosledi Srbiji, da će stupiti pred nadležne domaće vlasti kada budu pozvani i da je vođenje postupka u Srbiji u interesu ekspeditivnosti, pravičnosti i efikasnosti.²⁹

III. DISKUSIJA

9. Na osnovu člana 1(4)(a) Statuta, Mehanizam je nadležan da krivično goni lica koja su svesno i hotimično ometala sprovođenje pravde pred Mehanizmom ili MKSJ i da za ta lica utvrđuje krivicu za nepoštovanje suda. Međutim, pre pokretanja sudskog postupka protiv tih lica, Mehanizam treba da razmotri prosleđivanje predmeta nadležnim vlastima države uzimajući u obzir interese pravde i ekspeditivnost.³⁰ Ovo je obavezan uslov i činjenica da je ta odredba ušla u Statut pokazuje da se prosleđivanju daje prednost ako su svi relevantni uslovi ispunjeni.³¹ Prema tome, Mehanizam sme vršiti nadležnost tek nakon što je razmotrio da li se predmet može proslediti nacionalnoj jurisdikciji radi suđenja.³²

10. Na osnovu člana 6(2) Statuta, sudija pojedinac utvrđuje da li predmet treba proslediti vlastima države: (i) na čijoj teritoriji je krivično delo počinjeno; ili (ii) u kojoj je optuženi uhapšen; ili (iii) koja je nadležna za takav predmet, a voljna je i adekvatno pripremljena da ga preuzme.³³

²⁶ Podnesak tužilaštva, par. 4, 6, Dodatak A. V. Odgovor tužilaštva, par. 2-4, fusnota 12.

²⁷ Podnesak tužilaštva, par. 5.

²⁸ Podnesak tužilaštva, par. 5. V. takođe Odgovor tužilaštva, par. 2, 3.

²⁹ V. Šešeljev podnesak, par. 3, 5-11; Damjanovićev podnesak, par. 1-3, 6, 7; Ignjatovićev podnesak, par. 2, 3, 5, 6; Podnesak Ljiljane Mihajlović, par. 2-4; Podnesak Ognjena Mihajlovića, par. 2. Optuženi su dalje izneli argumentaciju da će postupak u Srbiji biti povoljniji za njihovu ličnu i porodičnu situaciju. V. Šešeljev podnesak, par. 4; Damjanovićev podnesak, par. 4, 5; Ignjatovićev podnesak, par. 4; Podnesak Ljiljane Mihajlović, par. 3(c); Podnesak Ognjena Mihajlovića, par. 2-4.

³⁰ V. član 1(4) i član 6(1) Statuta; *U predmetu protiv Petra Jojića i Vjerice Radete*, predmet br. MICT-17-111-R90, Odluka po žalbi *amicus curiae* na nalog kojim se predmet prosleđuje Republici Srbiji, 12. decembar 2018. (dalje u tekstu: *Žalbena odluka u predmetu Jojić i Radeta* od 12. decembra 2018), par. 11.

³¹ *Žalbena odluka u predmetu Jojić i Radeta* od 12. decembra 2018, par. 11.

³² *Žalbena odluka u predmetu Jojić i Radeta* od 12. decembra 2018, par. 11.

³³ V. takođe član 12(1) Statuta. V. *Žalbena odluka u predmetu Jojić i Radeta* od 12. decembra 2018, par. 12, 14 (gde je *Žalbeno veće* odbacilo argument da sudija pojedinac u tom predmetu nije pridao dovoljnu težinu tome što su navedena

Pored toga, da bi prosledio predmet vlastima države, sudija pojedinac treba da se uveri da će suđenje optuženom biti pravično i da mu neće biti izrečena ili nad njim izvršena smrtna kazna.³⁴ Odluka o tome da li da prosledi predmet vlastima države je u okviru diskrecionih ovlašćenja sudije pojedinca.³⁵

11. Na početku, imam u vidu argument Srbije da Optuženi imaju prebivalište na njenoj teritoriji³⁶ i argument tužilaštva da su krivična dela koja se navode u Optužnici počinjena na teritoriji Srbije.³⁷ Što se tiče pitanja da li će suđenje Optuženima biti pravično ukoliko predmet bude prosleđen Srbiji, napominjem da Optuženi ne iznose zabrinutost s tim u vezi i da informacije koje su mi predočene ne ukazuju na suprotno. Dalje napominjem da je zabrana smrtne kazne zagarantovana Ustavom Srbije.³⁸ To su faktori koji pretežu u prilog prosleđivanju predmeta Srbiji.

12. Dalje imam u vidu stav Srbije da ima nadležnost i da je voljna i pripremljena da preuzme predmet protiv Optuženih.³⁹ Pored toga, vlasti Srbije ne moraju nužno na osnovu svojih zakona postupati za svako krivično delo koje se navodi u Optužnici na isti način kao što bi to tužilaštvo radilo pred Mehanizmom.⁴⁰ Bez obzira na to, treba da se uverim da, u slučaju da predmet bude prosleđen Srbiji, postoji adekvatan pravni okvir koji inkriminiše većinu, ako ne i sve ponašanje Optuženih koje se navodi u Optužnici i predviđa odgovarajuće kazne.⁴¹

krivična dela, iako počinjena u Srbiji, uticala na krivični postupak koji se vodio u Hagu. Žalbeno veće je pritom podsetilo da “Statut izričito predviđa prosleđivanje u državu ‘na čijoj teritoriji je krivično delo izvršeno’, bez postavljanja ikakvog uslova da sve navedeno činjenje, nečinjenje ili njihov uticaj moraju biti izvršeni, odnosno ostvareni, na teritoriji te države”).

³⁴ V. član 6(4) Statuta.

³⁵ V. Žalbena odluka u predmetu *Jojić i Radeta* od 12. decembra 2018, par. 13. V. takođe *Phénéas Munyarugarama protiv tužioca*, predmet br. MICT-12-09-AR14, Odluka po žalbi na prosleđivanje predmeta Phénéasa Munyarugarama Ruandi i na zahtev tužilaštva za brisanje, 5. oktobar 2012. (dalje u tekstu: Žalbena odluka u predmetu *Munyarugarama* od 5. oktobra 2012), par. 19; *Tužilac protiv Michela Bagaragaze*, predmet br. ICTR-05-86-AR11bis, Odluka po žalbi na osnovu pravila 11bis, 30. avgust 2006. (dalje u tekstu: Žalbena odluka u predmetu *Bagaragaza* od 30. avgusta 2006), par. 9. V. takođe *mutatis mutandis* pravilo 11bis(A) Pravidnika o postupku i dokazima MKSJ (dalje u tekstu: Pravidnik MKSJ) i pravilo 11bis(A) Pravidnika o postupku i dokazima Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (dalje u tekstu: MKSR, odnosno Pravidnik MKSR). Napominjem da su formulacije usvojene u članu 6(2) Statuta slične formulacijama iz pravila 11bis(A) Pravidnika MKSJ i Pravidnika MKSR. V. takođe Žalbena odluka u predmetu *Munyarugarama* od 5. oktobra 2012, par. 6 (gde je Žalbeno veće Mehanizma navelo da je obavezno da tumači Statut i Pravidnik u skladu s jurisprudencijom MKSR i MKSJ).

³⁶ Podnesak Srbije, PS 181, 180.

³⁷ Podnesak tužilaštva, par. 3.

³⁸ V. član 24 Ustava Republike Srbije, Službeni glasnik Republike Srbije br. No. 98/2006, s izmenama i dopunama od 16. februara 2022. (Službeni glasnik Republike Srbije, br. 16/2022) (dalje u tekstu: Ustav Srbije).

³⁹ V. gore, par. 6, gde se upućuje na Podnesak Srbije, PS182-180. Iako Srbija ne koristi konkretne formulacije iz člana 6(2)(iii) Statuta, uverio sam se da podnesak Srbije, kada se čita kao celina, ukazuje na spremnost da prihvati predmet. Up. Žalbena odluka u predmetu *Jojić i Radeta* od 12. decembra 2018, par. 15.

⁴⁰ V. Žalbena odluka u predmetu *Bagaragaza* od 30. avgusta 2006, par. 17.

⁴¹ V. Žalbena odluka u predmetu *Munyarugarama* od 5. oktobra 2012, par. 18; *Tužilac protiv Mitra Raševića i Save Todovića*, predmeti br. IT-97-25/1-AR11bis.1 & IT-97-25/1-AR11bis.2, Odluka po žalbi Save Todovića na odluku o prosleđivanju predmeta na osnovu pravila 11bis, 4. septembar 2006, par. 89, 91; *Tužilac protiv Željka Mejakića i drugih*, predmet br. IT-02-65-AR11bis.1, Odluka po zajedničkoj žalbi odbrane na odluku o prosleđivanju na osnovu pravila 11bis, 7. april 2006. (dalje u tekstu: Žalbena odluka u predmetu *Mejakić i drugi* od 7. aprila 2006), par. 45, 48.

13. Da bi pokazala da ima nadležnost da sudi po navodima za nepoštovanje MKSJ i Mehanizma, Srbija se oslanja na član 4(1) Zakona o saradnji s MKSJ i na član 7 Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći.⁴² Što se tiče konkretnog ponašanja koje se navodi u Optužnici, imam u vidu argument Srbije da se takvo ponašanje “može upodobiti određenom broju” krivičnih dela propisanih krivičnim zakonikom, uključujući i krivična dela iz člana 333 i člana 336 Krivičnog zakonika Srbije.⁴³ Član 333(1) Krivičnog zakonika Srbije predviđa sledeće:

Ko krije učinioca krivičnog dela ili mu prikrivanjem sredstava kojima je delo učinjeno, tragova ili na drugi način pomaže da ne bude otkriven ili ko krije osuđeno lice ili preduzima druge radnje kojima se ide za tim da se ne izvrši izrečena kazna, mera bezbednosti ili da se ne primene vaspitne mere upućivanja u vaspitnu ustanovu ili vaspitno-popravni dom, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.⁴⁴

14. Srbija u svom podnesku takođe upućuje na potencijalnu primenljivost člana 336 Krivičnog zakonika Srbije koji inkriminiše ometanje svedoka i sprečavanje dokazivanja.⁴⁵ Član 336(1) Krivičnog zakonika Srbije predviđa sledeće:

Ko svedoku ili veštaku ili drugom učesniku u postupku pred sudom ili drugim državnim organom učini ili obeća poklon ili drugu korist, ili primeni silu ili pretnju silom ([izbrisano]) u nameri da to lice davanjem lažnog iskaza ili nedavanjem iskaza utiče na ishod postupka, kazniće se zatvorom od šest meseci do pet godina i novčanom kaznom.⁴⁶

15. Što se tiče ponašanja Optuženih, kako se navodi u Optužnici,⁴⁷ napominjem da krivična dela obuhvataju svesno i hotimično ometanje sprovođenja pravde i obelodanjivanje poverljivih informacija kršenjem sudskih naloga, uključujući i naloge za zaštitu svedoka: (i) putem objavljivanja, oglašavanja, prodaje i drugih načina distribucije knjiga koje sadrže poverljive informacije;⁴⁸ i (ii) činjenjem dostupnim javnosti na veb-sajtovima knjiga, dokumenata iz spisa i video snimaka sudskih zasedanja koji sadrže poverljive informacije.⁴⁹ U Optužnici se dalje navodi da su Optuženi ometali sprovođenje pravde time što nisu ispunili naloge Mehanizma da obustave objavljivanje poverljivih informacija.⁵⁰

16. Nakon što sam detaljno razmotrio argumentaciju Srbije, imam rezerve u vezi s tim da li je Srbija dovoljno pokazala da ima adekvatan pravni okvir koji inkriminiše većinu, ako ne i sve

⁴² Podnesak Srbije, PS 182, 180. V. takođe gore, par. 6, fusnota 17.

⁴³ Podnesak Srbije, PS 181, 180. V. takođe gore, par. 6, fusnota 19.

⁴⁴ V. Podnesak Srbije, PS 181, 180. V. takođe član 333(2) Krivičnog zakonika Srbije (“Ko pruži pomoć učiniocu krivičnog dela za koje je propisana kazna zatvora preko pet godina, kazniće se zatvorom od šest meseci do pet godina”) i član 333(3) Krivičnog zakonika Srbije (“Ko pruži pomoć učiniocu krivičnog dela za koje je propisan doživotni zatvor, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina”).

⁴⁵ V. Podnesak Srbije, PS 180. V. takođe gore, par. 6, fusnota 19.

⁴⁶ V. takođe član 336(2)-(4) Krivičnog zakonika Srbije.

⁴⁷ V. Optužnica, par. 6-11, str. 4; pravilo 90(A) Pravilnika.

⁴⁸ Optužnica, par. 6, 7.

⁴⁹ Optužnica, par. 6, 8-10.

⁵⁰ Optužnica, par. 6, 11.

ponašanje Optuženih koje se navodi u Optužnici. Valja primetiti da izgleda da nijedna od odredbi krivičnog zakonika na koji se u svom podnesku oslanja Srbija ne inkriminiše obelodanjivanje, kojim se krše sudski nalozi MKSJ, poverljivih informacija iz sudskih postupaka i propust da se postupi po sudskim nalogima Mehanizma da se odustane od objavljivanja tih informacija, što je jedan od ključnih elemenata navoda protiv Optuženih sadržanih u Optužnici.⁵¹ Suprotno tome, čini se da odredbe iz domaćeg zakona na koje se poziva Srbija, u vezi s pomaganjem počiniocu nakon počinjenja krivičnog dela⁵² i u vezi s ometanjem svedoka,⁵³ na prvi pogled inkriminišu ponašanje koje je, u svim suštinskim elementima, različito od vrste ponašanja koje se navodi u Optužnici. Međutim, svestan sam da prilikom ocenjivanja sposobnosti Srbije da preuzme predmet nisam ovlašćen da odlučujem koji zakon treba da se primenjuje ukoliko predmet bude prosleđen, jer to utvrđivanje spada u domen nadležnosti nadležnog domaćeg suda.⁵⁴ Takođe imam u vidu argumentaciju tužilaštva da zastarelost može da omete mogućnost Srbije da sudi Optuženima za ponašanje za koje se tereti u Optužnici.⁵⁵

17. Sada ću razmotriti da li je, s obzirom na gore izneta opažanja, prosleđivanje predmeta Srbiji u interesu pravde i ekspeditivnosti, u skladu s članom 1(4) Statuta. Imam u vidu stav Srbije da je pripremljena da vodi krivični postupak protiv Optuženih, uključujući i osiguranje bezbednosti svedoka u ovom predmetu i njenu uverenost da će biti u stanju da na osnovu svog domaćeg zakonodavstva procesuirá navode o ponašanju Optuženih koji se odnose na obelodanjivanje zaštićenih informacija o svedocima pred MKSJ i Mehanizmom.⁵⁶ U vezi s ovim potonjim, podsećam na svoje rezerve u vezi s tim da li je Srbija u svom podnesku u dovoljnoj meri pokazala da ima adekvatan pravni okvir koji inkriminiše većinu, ako ne i sve ponašanje Optuženih, kako se navodi u Optužnici.⁵⁷ Takođe napominjem da, kako ukazuje tužilaštvo, saradnja Srbije u vezi s ovim predmetom nije bila dosledna.⁵⁸ Međutim, težinu koju treba pridati ovim faktorima ne treba ocenjivati u izolaciji, već u kontekstu okvira Mehanizma za prosleđivanje predmeta i s time povezanih garancija iz Statuta i Pravilnika.⁵⁹

⁵¹ V. pravilo 90(A)(ii) i 90(A)(iii) Pravilnika.

⁵² V. gore, par. 6, 13.

⁵³ V. gore, par. 6, 14.

⁵⁴ Žalbena odluka u predmetu *Mejakić i drugi* od 7. aprila 2006, par. 45, 48, 59.

⁵⁵ V. Podnesak tužilaštva, par. 4, fusnota 7, Dodatak A; Odgovor tužilaštva, fusnota 12. Napominjem da član 103 Krivičnog zakonika Srbije predviđa da se krivični postupak ne može preduzeti nakon što protekne određeni broj godina nakon počinjenja krivičnog dela.

⁵⁶ V. Podnesak Srbije, PS 180-182. V. gore, par. 6, 12-14.

⁵⁷ V. gore, par. 16.

⁵⁸ V. Podnesak tužilaštva, par. 5.

⁵⁹ V. Žalbena odluka u predmetu *Jojić i Radeta* od 12. decembra 2018, par. 20, 21.

18. Napominjem da, na osnovu člana 6(5) Statuta i pravila 14(A)(iv) Pravilnika, Mehanizam, kada se predmet prosledi vlastima države, primenjuje odgovarajuće mere za nadzor nad prosleđenim predmetom, što uključuje pomoć nacionalnih i regionalnih organizacija i tela. Nadalje, Statut i Pravilnik omogućuju mehanizmu da podnese formalni zahtev za ustupanje nadležnosti kada je jasno da uslovi za prosleđivanje predmeta više nisu ispunjeni i da je to u interesu pravde.⁶⁰ Iz jedne ranije odluke Žalbenog veća u drugom predmetu za nepoštovanje suda proističe da se, ukoliko Optuženi ne budu izvedeni pred sud radi suđenja u razumnom roku ili ako odgovarajući sud u Srbiji utvrdi da nije nadležan za krivično gonjenje Optuženih za nepoštovanje MKSJ i Mehanizma kako se navodi u Optužnici, u interesu pravde može zatražiti ustupanje nadležnosti.⁶¹ Shodno tome, s obzirom da postoji mogućnost postupka poništavanja naloga na osnovu Statuta i Pravilnika, nedostaci identifikovani u podnesku Srbije u ovoj fazi nužno ne sprečavaju prosleđivanje predmeta Srbiji.

19. U vezi sa zahtevom tužilaštva da tražim uveravanja da će srpski sudovi biti u stanju da sude u predmetu i da će Srbija postupiti po svakom budućem nalogu za povlačenje prosleđivanja,⁶² smatram da u ovoj fazi nije potrebno tražiti takve garancije. Kako se napominje gore u tekstu, ako nadležni sud Srbije utvrdi da, na kraju, nema nadležnost da krivično goni Optužene za ponašanje koje se navodi u Optužnici, može se tražiti ustupanje nadležnosti.⁶³ Statut i Pravilnik nedvosmisleno predviđaju da, kada se poništi nalog za prosleđivanje predmeta i kada se od države traži da prebaci optuženog u sedište Mehanizma, država mora da izvrši takav nalog bez odlaganja, u skladu sa svojom obavezom da sarađuje sa Mehanizmom, na osnovu člana 28 Statuta. Ova obaveza ima prevagu nad svim pravnim preprekama koje postoje u nacionalnom zakonodavstvu, a propust države da postupi u skladu sa svojom obavezom iz člana 28 Statuta može dovesti do toga da ta država bude prijavljena Savetu bezbednosti.⁶⁴

20. Na kraju, prilikom ocenjivanja da li je prosleđivanje predmeta Srbiji u interesu ekspeditivnosti, podsećam da su krivična dela koja se navode u Optužnici počinjena na teritoriji Srbije⁶⁵ i napominjem da su Optuženi, koji imaju prebivalište u Srbiji, voljni da im se tamo sudi i da

⁶⁰ V. član 6(6) Statuta; pravilo 14(C) Pravilnika. V. takođe pravilo 14(D) Pravilnika; Žalbena odluka u predmetu *Jojić i Radeta* od 12. decembra 2018, par. 20, 21.

⁶¹ V. Žalbena odluka u predmetu *Jojić i Radeta* od 12. decembra 2018, par. 20, 21.

⁶² Podnesak tužilaštva, par. 4-6. V. takođe gore, par. 7.

⁶³ Napominjem da je Žalbeno veće bilo mišljenja da je, bez obzira na raniju nesaradnju države, mogućnost postupka povlačenja prosleđivanja na osnovu pravila 14 Pravilnika valjan faktor za svrhu utvrđivanja da li da se predmet prosledi. V. Žalbena odluka u predmetu *Jojić i Radeta* od 12. decembra 2018, par. 20.

⁶⁴ V. *U predmetu protiv Petra Jojića i Vjerice Radete*, predmet br. MICT-17-111-R90, Odluka u vezi s propustom Republike Srbije da izvrši naloge za hapšenje, 16. april 2021, str. 4, 5.

⁶⁵ V. gore, par. 11.

su potvrdili da će pristupiti sudu kada ih srpske vlasti pozovu.⁶⁶ Kada se sve uzme u obzir, ovi faktori idu u prilog zaključku da je prosleđivanje predmeta Srbiji u interesu ekspeditivnosti.

21. U svetlu gore navedenih faktora, konstatujem da je, kada se svi relevantni činioci odvagnu zajedno, u interesu pravde i ekspeditivnosti da se predmet prosledi Srbiji. S obzirom na to da Statut izričito govori u prilog prosleđivanju ukoliko se ispune svi relevantni uslovi, dalje konstatujem da je primereno da izvršim svoje diskreciono ovlašćenje i prosledim predmet Srbiji.

IV. DISPOZITIV

IZ GORE NAVEDENIH RAZLOGA,

NA OSNOVU članova 1(4), 6(2) i 6(4) Statuta i pravila 14 Pravilnika;

NALAŽEM da se predmet protiv Optuženih (predmet br. MICT-23-129-I) prosledi vlastima Srbije radi suđenja;

NALAŽEM tužilaštvu da Tužilaštvu Srbije dostavi, što je pre moguće, sve informacije u vezi s ovim predmetom koje smatra primerenim uključujući, konkretno, Optužnicu i propratni materijal uz Optužnicu;

POZIVAM Tužilaštvo Srbije da, putem molbe predsednici, na osnovu pravila 86 Pravilnika, traži eventualnu izmenu zaštitnih mera po potrebi; i

NALAŽEM Sekretarijatu da preduzme adekvatne mere, čim to bude moguće, za pokretanje efikasnog mehanizma za nadzor, u skladu s članom 6(5) Statuta i pravilom 14(A)(iv) Pravilnika i da o tome izvesti predsednicu.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je merodavna verzija na engleskom.

Dana 29. februara 2024,
u Hagu,
Holandija

/potpis na originalu/
sudija Liu Daqun
sudija pojedinac

[pečat Mehanizma]

⁶⁶ V. Šešeljev podnesak, par. 3, 6, 8; Damjanovićev podnesak, par. 1, 3; Ignjatovićev podnesak, par. 2, 3; Podnesak Ljiljane Mihajlović, par. 3(b); Podnesak Ognjena Mihajlovića, par. 3. V. gore, par. 8.